

אילנה אלון מראיינת את חיים כהן, האיש בעל הפנים הרבות

דמותו של מורד

הוא יודע כי יש עוד לפחות שלושה שופטים עליזים החושבים למוהי אתה אחד מהם? יש יותר משלושה שופטים בבית-המישפט העליון המודאגים מכך. חשבתי כי השיטה הישראלית לבחירת שופטים, שאני המצאתי, היא הטובה בעולם. אבל מהנסיון למדתי שמוטב שתהיה עדה של שופטים בלבד, כמו בצרפת, אשר תבחר במועמדים — לשרי-המשפטים תהיה זכות להציע את המועמדים. זה יפתור את הבעיה של הפוליטיזציה. אבל אין זו הבעיה היחידה.

● **האם מוצרך, דעתך, להכתיב כפא לשון פט ספרדי, לשופט דתי, לשופטת אשה ואולי גם לשופט ערבי בבית-המישפט העליון?**

אלה הם שיקולים לגיטימיים. הספרדים לא מאמינים בשופטים אשכנזים, זה התברר בימים האחרונים בקיצוניות. נשים עוד יותר גרועות — נזכור את הפמיניסטיות. הדתיים רוצים שופט שישמור על הגחלת. בסופו של דבר, הקהל הוא הנזקק של בית-המישפט, ואם כך הם נותנים בו יותר אמון, זה לגיטימי. ובלבד שהשופטים כשירים מבחינה מיקצועית, ועוד יותר חשוב — מבחינה מוסרית.

● **שופט עליון אחד הביע דעה כי שופטים מחזויים טובים הם שופטים עליונים גרועים. מה דעתך?**

ראיתי שופטים מחזויים שהפכו שופטים עליונים טובים. שופטים עליונים גרועים לא ראיתי בכלל. אין הכללות בדברים אלה.

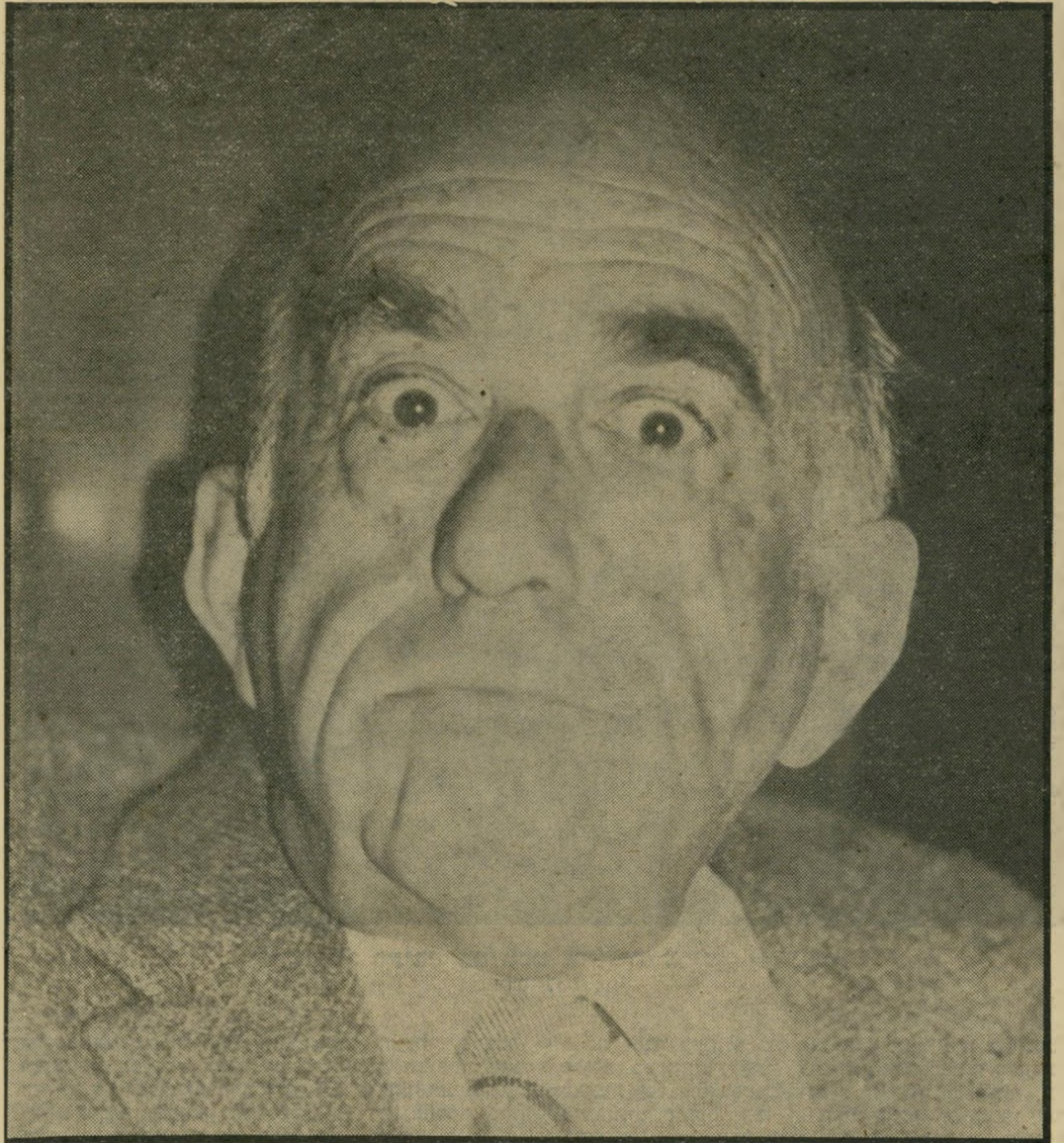
● **מאחר שאין סטאג' לשופטים והם מת' חילים לכהן מייך אחרי מינויים, איך אפשר להבטיח בחירת שופטים טובים?**

אין דרך להבטיח זאת. זה תמיד עניין של מזל. ● **לדעותי הפוליטיות של השופט יש הש' פעה על הכרעותיו המשפטיות?**

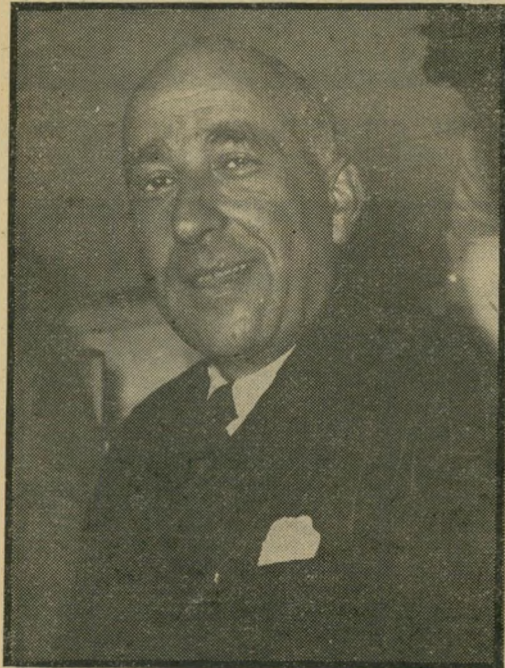
גם שופטים של בית-המישפט העליון הם בשר ודם. שום אדם אינו יכול לנער חוצנו מדעותיו, ולכן יש להן השפעה תת-מודעת או בלתי-מודעת.

● **גם שופט ערבי יכיע את דעותיו הפוליטיות בבית-המישפט העליון?**

השפעת הדעות הפוליטיות על שופט ערבי לא תהיה שונה מהשפעת הדעות על כל שופט אחר. זו השפעה

חיים כהן (בפוזת היתולית למען צילמת, "העולם הזה")
„למשן הצדק — מותר לאנוס את החוק!"

חיים כהן כיועץ המישפטי לממשלה
„אצלי לא השתנה כלום..."

בלתי-מודעת ולא מכוונת. אצלי אף פעם לא שימשה הפוליטיקה חלק מהחלטותי באופן מודע. ● **אמרת כי גם שופטי בית-המישפט העליון יזון הם כשר ודם. בארצות-הברית יצא ספר בשם "THE BROTHERS" שסיפר כי בחדרי-הדרים יש מריבות וסיכסוכים בין שופטי בית-המישפט העליון בארצות-הברית, וכי אחדים מהם אינם מדברים כנגד עם רעהם. איך הדבר בישראל?**

כשאמרת שהם בשר ודם התכוונתי לכך באופן חיובי. לא שלילי. בכוח אני מסכים כי ייתכנו סיכסוכים בין אנשים עובדים יחדיו שנים רבות, אבל למעשה, אצלנו זה אף פעם לא קרה. איני זוכר, במשך 21 השנים ששימשתי

ב-1958, כאשר התחילו לדבר על מועמדותו של חיים כהן לבית-המישפט העליון יצא עיתון "הארץ" במאמר שהטיל ספקות במינוי זה בגלל: „גישה לזכור יות האדם, שאינה עומדת בהתאמה למישטר דמוקרטי, כפי שרוב הציבור מבין אותו", „העולם הזה" בחר בכהן כאיש השנה תשי"ג, כשהיה היועץ-המישפטי וזמן קצר אף שר-המישפטים בממשלתו של דוד בן-גוריון. חיים כהן צויר על השער כשהוא מועך באצבעו הארוכה אורה חסרי-שע.

● **בשנות ה-50 ייצגת את המדינה בי כג'צים שונים. מענת, למשל, כי אין מקום לשחרר ממעצר מנהלי ערבי תושבייפו שנעצר על פי תקנות-ההגנה. טענת גם כי המדינה צדקה כאשר פיטרה את ישראל שייב מתפי קורו כמורה בבית-ספר כנגד דעותיו הפוליטי-יות. האם שינתה מאז את דעותיך?**

זוהי טעות אופטית. אצלי לא השתנה כלום. כשטענתי בעניין הערבי מיפה, הנחתי כי אסור לשלול מאדם את חירותו. אילו היה נעצר סתם-כך, לא הייתי מגן על המדינה. אבל אני חשבתי כי ביטחון המדינה ציווה על מעצרו, ותקנות-ההגנה איפשרו זאת. ידעתי כי הוא יוכל למצוא דרכו לוועדת-הערר, כשתקום, כפי שמצא דרכו לבית-המישפט העליון.

גם בעניין ד"ר שייב חשבתי אז — ואני חושב גם כיום — כי הוא אינו מתאים לחגך ילדים קטנים בגלל דעותיו הקיצוניות נגד המדינה. אילו היה מלמד באוניברסיטה זה היה דבר אחר, כי שם אין מחנכים. ● **כאדם השונא כל צנוורה, כיצד הסכמת לצנוורה על דעותיו של שייב?**

זו לא היתה צנוורה. מותר לו לפרסם את דעותיו בכל דרך. את רואה שם את הכרכים הירוקים בארון-הספרים שלי? אלה כל השנתונים של ד"ר שייב. לפרסם מותר, בלבד שלא יחגך ילדים.

● **נשיא בית-המישפט העליון לשעבר, הש"ר פט יואל זוממן ז"ל, אמר אחרו פרישתו, כי הוא חושש מפוליטיזציה של בית-המישפט, וכי**

ב-1982, כאשר השופט העליון בדימוס, חיים כהן, יצא להגנת זכויות-האדם של הדרוזים בגולן, כראש האגודה להגנת זכויות-האדם, יצאו נגדו אורחים רבים וראשי השלטון בטענה שהוא יפה-נפש ואינו מבין את צורכי-המדינה.

האיש שנוכד בשנת 1911 בגרמניה למישפחת רבנים אדוקה ומכובדת, יצא בשנות ה-60' במילים הבוטות ביותר נגד דינים מסויימים בדת-היהודית ואמר: „זוהי אחת האגודות הגנות המרות ביותר של הגורל, שעקרונות נאציים יפהכו, בגלל כלל תלמודי, לחוק מדינת-ישראל."

האדם שישב 21 שנים על כס שופט-עליון והשליט את חוק מדינת-ישראל ביד רמה, נסע לארצות-הברית כדי לשאת גרושה לאשה, דבר שאינו אפשרי לכהן במדינת-ישראל.

איש גדלי-מידות, בעל תווי-פנים חזקים וחמורים במיקצת, כאשר הוא מחייך אי-אפשר לעמוד בפניו. עיניו קורנות וקמטי-פניו משתתפים במלואם בחיך. הוא עושה רושם תמור ורציני, ונראה מרוחק מכל הבלי העולם וחולשות-האנוש, אך כאשר אני מראה לו את מאמרו של אורי אבנרי במדור האיגרת לקורא („העולם הזה" 2329) הוא לוקח בסקרנות את העיתון ושואל: „אבנרי כתב עלי? כבר עשרים שנה לא קראתי את